

Förslag till - Etiska riktlinjer

för Svenska Riksförbundet för Uttryckandekonst - SRUK

Antagna vid SRUK's årsmöte 2021-xx-xx

Noter: Vi har markerat var ändringar har skett genom noter med röd färg. Dessa noter skall inte vara med i riktlinjerna utan utgör bara information om var ändringar gjorts. Kan också förekomma enklare rättning av stavfel.

Inledning

Arbete med uttryckande konst, vare sig det sker i en terapeutisk eller pedagogisk kontext, kräver ett professionellt tillvägagångssätt och en medvetenhet om metodens kraftfulla påverkan.

Dessa etiska riktlinjer är formade för att ge stöd och vägledning för dem som är medlemmar i SRUK. Varje människa ska bemötas med värdighet och integritet. Varje människa ska bemötas utifrån hennes oinskränkta värde som människa och lagen om mänskliga rättigheter.

Uttryckande konstterapeuter kan vara verksamma inom olika professioner. Uttryckande konstterapeuten, (nedan kallad medlemmen) kan arbeta kliniskt, både som anställd eller som egen företagare till exempel inom vårdsektorn. Medlemmen kan också arbeta konsultativt i olika sammanhang och många arbetar pedagogiskt inom ramen för olika utbildningar och verksamheter. I vissa fall omfattas den också av den egna tjänstens särskilda villkor till exempel inom kyrkan, vårdsektorn etc.

Utgångspunkter

Uttryckande konstterapi är en kreativ metod i den terapeutiska processen där kommunikation sker både verbalt och ickeverbalt, t ex genom bild, dans/rörelse, musik, poesi, drama osv.

Användandet av konstuttryck i terapi, utveckling och pedagogiskt arbete vilar på följande grundteser:

- att omedvetna psykiska processer påverkar människans beteende.
- att vi bär med oss erfarenheter från barndomen som påverkar människans uttrycksmöjligheter och förmåga att ingå relationer i vardagslivet.
- att det i alla människor finns en konstruktiv, skapande kraft.
- att det finns en grundläggande släktskap mellan olika konstriktningar och uttrycksformer.
- att människan bär på en estetisk förmåga som har potential att gynna (en personlig) utveckling.

Dessa antaganden bygger på antropologisk, psykologisk och filosofisk kunskap. Antropologiskt sett är förbindelsen mellan det konstnärliga uttrycket och liv väl dokumenterat. Musik, bild, dans och drama

ingår i rituella och läkande processer sen urminnes tider, de ger form och struktur åt mötet med människans inre krafter och utgör en grund för självförståelse, identitet och integration i samhället.

Filosofiska rörelser som fenomenologi, existentialism och hermeneutik och växer sig idag starkare i dialog med naturvetenskaplig forskning till exempel neuro- och kognitionsvetenskap och har lyft fram begränsningarna i den moderna föreställningen om rationalism. Det har lett till en förnyad uppmärksamhet kring föreställningsförmågans kognitiva värde och estetikens betydelse liksom värdet och kraften i konstnärlig verksamhet.

Utvecklingen inom det terapeutiska området den sista hundra åren har förorsakat en reviderad syn på människans inre liv där uttryckande konst har potential att fungera verkningsfullt i många sammanhang för människors skull. Arbetet kan ske reparativt (terapeutiskt), utvecklande och förändrande. Varje människa är en berättelse, vilket är varje uttryckande konstterapeuts grundläggande insikt och förutsättning.

De etiska riktlinjernas syfte och funktion

Dessa etiska riktlinjer har till syfte;

- att fungera som stöd för medlemmens förhållande till etiska frågor
- att respektera och skydda mottagare (klienter, kursdeltagare, kunder) av medlemmens arbete, mot olämplig och/eller skadlig intervention
- att ge riktlinjer för ett ansvarsfullt yrkesmässigt samspel med berörda parter
- att värna och bevaka att medlemmen håller en professionell kvalitet i sitt utövande och därmed fortsättningsvis skapar och upprätthåller förtroendet för uttryckande konstterapeutiska metoder i olika sammanhang. *Not: Punkt om klagomål borttagen*

Åtagande, Kompetens och kvalitet

Medlemmen skall lämna adekvata upplysningar om sina kvalifikationer, utbildning, yrkeserfarenhet, kompetens och yrkesmässiga tillhörighet samt använda endast sådan yrkesbeteckning som hennes utbildning, och befattning berättigar till.

Hon skall också vara uppmärksam på om egna relationer eller åtaganden är i konflikt med klientens intressen. Om en sådan intressekonflikt uppstår, är det medlemmens ansvar att värna om klientens integritet.

Medlemmen har ansvar för att upprätthålla sin yrkesmässiga kompetens via handledning, egen terapi vid behov och fortbildning. Medlemmen förväntas kontinuerligt reflektera över sin kompetens, sina värderingar och attityder och söka professionell hjälp vid problem som kan påverka yrkesutövningen.

För medlem som erbjuder uttryckande konst i terapiesammanhang

- Terapeuten är ansvarig för gränssättandet mellan terapeut och klient vad gäller yrkesmässig och social relation.

- Terapeuten skall endast ta emot klienter som han/hon har professionell kompetens att behandla och i gränsfall diskutera fallet med sin handledare innan en terapeutisk relation inleds.

Vid början av all terapeutisk behandling skall terapeuten göra klienten uppmärksam på sina rättigheter med tonvikt på följande:

- Omfattning och ungefärlig längd på behandlingen.
- Betalningsvillkor (avgifter, uteblivna besök etc.)
- Tystnadsplikt
- Information om klientens förfarande vid klagomål *Not: Justerad formulering.*
- Terapeuten iakttar tystnad i förhållande till det som klienten har lämnat i förtroende. Detsamma gäller under handledning.
- Tystnadsplikten kan brytas när det föreligger uppgifts- informations- eller anmälningskyldighet enligt lag.
- När Medlemmen önskar att använda information och material från sitt klientarbete i undervisning, fallbeskrivning eller liknande, inhämtas klientens samtycke. Vid upptagning av ljud eller bilder krävs skriftligt samtycke. För minderåriga krävs samtycke från föräldrar/vårdnadshavare.

Tystnadsplikt

- Terapeuten iakttar tystnad i förhållande till det som klienten har lämnat i förtroende. Detsamma gäller under handledning.
- Tystnadsplikten kan brytas när det föreligger uppgifts- informations- eller anmälningskyldighet enligt lag.
- När Medlemmen önskar att använda information och material från sitt klientarbete i undervisning, fallbeskrivning eller liknande, inhämtas klientens samtycke. Vid upptagning av ljud eller bilder krävs skriftligt samtycke. För minderåriga krävs samtycke från föräldrar/vårdnadshavare.

Dokumentation

Det är medlemmens ansvar att dokumentera det terapeutiska förloppet. Konstnärligt material, anteckningar och annan dokumentation skall föras och förvaras på ett sådant sätt att klientens identitet inte framgår. Klienten äger det egenproducerade materialet. Vid terapins slut görs en överenskommelse om hanteringen av materialet.

Försäkring

Medlemmen har ansvar att teckna en ändamålsenlig ansvarsförsäkring för den verksamhet han utövar.

Klagomålshantering

- Styrelsen förbehålls rätten att begära att medlem som inte uppfyller de etiska riktlinjernas krav, ska uteslutas.

Not: Resterande del av klagomålshantering borttagen. Hela avsnittet om Etiskt råd borttaget.